

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

<p>Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.</p> <p>Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.</p> <p>Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.</p> <p>Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal</p> <p>BUDAPEST,</p> <p>Szentkirályi-utca 28b. sz. a.</p> <p>(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A hirdetések árszabálya:</p> <p>A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő</p> <p><i>Egyéb hirdetéseknel:</i></p> <p>egész oldal ... kor. 32.— negyedi oldal ... kor. 8.— fél oldal ... " 16.— nyolczad oldal " 4.—</p> <p>A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	---

A magyar kath. tanítók árváinak háza.

Istenem, ki tehet arról, hogy az ügy is oly szegény, mint a tanítók árvája! Kítaszítva az élet mindig viharkorbácsolta tengerére várja, várja a mentő sajkát, mely őt az élet boldogságának partjára veti.

Mennyi csillag az égen, mennyi naprendszer a hadak útjában s mégis mily az elhagyatottság; a közöny éjében bolyong az eszme: menházat, oltalomhelyet a magyar hath. tanítók árváinak.

Tele a tevékenység duzzadó erejével, az ügybuzgalom lángoló szeretetével, a segélyalap főpap elnöke zörgel mindenütt, kér, könyörög mindenütt, társul szegődött atyafiai lankadatlanul buzgólkodnak az eszme megvalósításán, s mégis késik — késik... ki tudja meddig késik!

Fejedelmi alapítványok sorakoznak különböző célokra, de a kath. tanítók árváira nem gondolt senki.

Elhagyatottan, busan, a jövője fölött elmerengve könnyezik az árva, könnyei sűrűn ömlenek félelemtől halvány arcára, mert atyjának pályatársai sem gondolkodnak sorsával.

Magyar kath. tanítók! Tegyétek jobbotokat a szivre, amely az emberbaráti szeretet hirdetésének forrása. Szánjatok egy-két pillanatot az elnékledésre s kérdezzétek meg önmagatokat, mivel tartoztok pályatársaitoknak, kiket a mors imperator elszólyván körötökből, oly sok árvát hagyott az irgalomra szoruló sorai közé.

Ruhátlanok, szomjuzók szegények! Ne tagadjátok, a ti soraitokból valók. Egyek veletek, aminthogy én egy vagyok veletek. Mert nem csak a kenyérkereső családfő volt pályatársatok, hanem családja is azonos pályatárs a ti családokkal. A jól megérdemelt kenyérszegésben mindnyájan egyek vagyunk s egyek maradunk azzal a különbséggel, hogy az élők sorából elköltözött pályatárs a kenyérszegést reánk hagyta, hogy gondozzuk hátrahagyott árváit. Hisz talán

az volt megnyugtató gondolatainak egyike, hogy árvái menedékhelyet találnak kartársainál.

Nem adományt kérünk, mely érezhetően meg rövidíti a napi életre szolgáló beosztást, hanem csak megnyilatkozását szíveteknek, melynek érezni kell, mert tanító, népnevelő szíve. Van-e magyar kath. tanító, ki egy-két koronát ne tudna aldozni pályatársa árváinak gondozására?! Van-e tanító, ki körében ne tudna alkalmat ragadni, hogy gyűjtsön a szent célra, amit főnnhirdetett az irgalmasság cselekedeteiben. Azt gondolnám, oly tanító szív nincs, aki arra képes ne volna.

Jöjj és tárd föl szivedet, hidd meg az üdvösség rózsával hintett ösvényére lépsz, ha meghallgatod pályatársad reményekbe vetett igazságtól zengő szavait. Emeld föl asztalodról a gyűjtő-ívet és zörgess — nyitattik, kérj — adatik.

Hacsak fillérek kísérik is lépteidet, nincs zárva az eredmény, hogy rövid idő multán büszke önérzettel tekinthetsz az árvaházra, melynek tégláit te hordottad össze, magyar kath. tanító! És ti, atyámfiai az Urban, kiket az isteni kegyelem oly polcra helyezett, ahonnan megadatott a vezérlő hatalmat gyakorolni a lelkek fölött és lehetővé tette az irgalmasság cselekedetét nagyobb mérvben cselekedni: arra kérlek benneteket, ne zárkózzatok el a magyar kath. tanítóság alázatos kérésétől s tegyétek lehetővé azt, hogy a tanítók árváiról gondoskodó eszme megvalósulhasson. Igaz szeretet, hála és örök emlékezet fogja övezni homlokotokat a magyar kath. tanítók részéről.

A kath. tanítók árvái iránt viseltető irgalom lakozzék nemes kebletekben, hogy áldva, dicsérve legyen az Úr, akinek dicsőségére szándékozunk emelni az Esztergomban létesítendő kath. tanítók árváinak menházát.

Hozzátok emelem föl szavaimat és kérve kérlek benneteket: nyissátok meg irgalomra szíveiteket.

Bertalan Vince.

Az új kartársakhoz.

Midőn az iskola porát lerázva magadrol, kilépsz az élet nagy küzdő terére harcolni hivatásod szent ügyeiért, és segítőtársul szegődsz hozzáuk a népnevelés és oktatás nem könnyű munkájában. «Isten hozottab» és oly hív szeretettel üdvözlünk kedves új kartárs, mint a testvér újszülött edes testvérét!

Akarattal, munkakedvvel, nagy szeretettel, erővel, ifjan, de tapasztalatlanul ülsz a sajkába, hogy végigevezz az élet tengerén. Az életet még csak könyvből ismered, miért is a part szélén örülsz annak a szép útnak, melyet megteszesz s mielőtt a sajkába lépnél, lelkedből e kiáltás tör elő: Istenem, beh szép is az élet tengeré! Ezt a szép pályát körülevezni csak gyermekjáték.

Ugyebár, micsoda boldogság megszabadulni az iskola falaitól, ahol annyi gyötrelemben volt részed. Sutba vetni a kitanult tankönyveket: megválni a kiállhatatlan tanár szemének szurós tekintetétől, szabadnak, függetlennek lenni?! Szinte kiesinynek tartod a világot, nem férsz meg majd benne.

Hidd el, hogy mindez nagyon rövid ideig tartó edes álom. A fölébredés után visszakivánczol majd az iskola falai közé s nem bánád, ha ott kellene lemorzsolni életed napjait. A tanár szurós tekintetéből csak joakaratot olvasnál ki, edes örömet nyelnéd az eddig gyűlöletesnek tartott tankönyvek betűit. Mert azok anyaga csak kis része annak a nagy tankönyvnek, amelynek neve: *Élet*. Belátod azt, hogy az igazi tanulás csak az életben kezdődik, elismered azt, hogy az élet a legnagyobb oktatás, csakis az tanít meg arra, hogy *mi vagy, mit és mennyit érsz*.

Kedves ifju kartárs, engedd meg, hogy mielőtt munkához fognál, egyet-mást szíves figyelmedbe ajánlhassak.

Tudom, hogy első teendőd most az állás-szerzés. Nyakra-főre egyszerre öt-hat s több helyre ne pályázz. Nemesak költség kímélésből intlek erre, hanem azért is, mert megtörténik az is, hogy két vagy több helyre választanak meg. És peida mutatja, hogyha kettő vagy több között kell választani, rendszeren a rosszabbat választja az ember.

Ha a választás napján, vagy pártszerzés céljából előbb megjelenysz a községben, viselkedésedre nagyon vigyázz! Legyen feleleted természetes és nem tettettet. Szavad legyen szíves, de nem hizelgő; de viszont gógós sem, mert a *«góg és a kerélység lealáz, lealacsonyít, a szelid-ség és alázatosság ellenben fölemel.»*

Az istenadta népnek nagyon tetszik az, ha minden szavad mézes-mázos, derüre-borura magasztalod őt, hajlongsz előtte stb. és megválaszt a jobb oklevéllel bíró szerényebb és tartózkodóbb pályázóval szemben. Elmulik két-három hónap, a színlátást nem bírod tovább, mert nem ter-

mészedet. Keptelen vagy szint változtatni. Nem számolsz avval, hogy «jó modorod» volt az, amiért megválasztottak.

Eh mit, hisz nyeregben ülsz! Igen ám, de csakhamar ilyes félek hangzanak a községben: Ki hitte volna, hogy nem olyan ember a mi tanítónk vagy kántorunk, mint amilyennek mutatta magát. Hej, de tudott is a kedvünkön beszélni választás előtt, arany volt minden szava, most meg már megsem ismeri az embert, a téns asszony meg csak dörgi ezt, hogy: erre arra tökéletlen parasztja és még — uram nézd má' — a szobát is kiszellőzteti utánunk, ka a párbért visszük nekik. No hiszen, csak jöjjön meg egy olyan kenetteljes szavú ember utána, egy voksot sem adunk reá.

A nép szemének éles tekintete van. Mindent hamar át lát. Legy hát vele szemben mindenkor óvatos. Ne sértsd, mert hamar sértődik, becsüld meg, ha azt akarod, hogy teged is megbecsüljön.

Ha megválasztottak valahol, magasztos munkához fogsz. Nevelj hitbuzgó nemzedéket, lelkes honfiakat és honleányokat; az egyháznak há fiakat, a hazának lelkes polgárokat, a társadalomnak kiváló tagokat.

A tanítás nemesak hogy művészet, de a maga nemében bűvészet is, mondta Rákosi Jenő, a Magyar Tanítók Otthonának Rökk- ünnepélyén 1905-ben. Miként a bűvész előkészületeket tesz mutatványaihoz, úgy te is napról-napra lelki ismeretesen készülj a tanításhoz, mert csak úgy lesz eredményes munkálkodásod. Ide-oda való kapkodással, terv nélkül célt érni nem lehet. Dolgozz ki írásban minden egyes tanítást. Ez csak az első évben fog munkát adni, a következő évben csak esetleges helyesbbitésekre lesz szükség. — Meglásd, mily nagy hasznát veszed.

Az iskolából kijövet, műveld magadat, hogy azoknak a követelményeknek, melyeket ma a tanítóval szemben támasztanak, teljesen megfelelhess. Különösen ifju éveidet használd föl önművelődésedre, míg erőd és kedved van, szorgosan töltsd ki azokat a vázakat, melyeket az iskola falai közül hoztál ki magaddal. Ne csak az iskolában nevelj és taníts hanem azon kívül is.

Menj be a nádfődeles alacsony kunyhóba is és fokozatosan mindazon tudományba vezesd be annak lakóját, amely tudással minden honpolgárnak rendelkeznie kell. Függetlenségünk kivívása napjainkban fegyverrel a többi lehetőségek közé tartozik.

Függetlenek minden külhatalomtól csak úgy lehetünk, ha földművelésünkben, iparunkban stb., oly gazdálkodási módot sajátítunk el, mely gazdálkodás megerősítheti a magyar nemzetet: Műveld a népet! A művelt, képzett nép — példa rá Angolország — sokkal jobban eljár a törvények útján, jobb hazafi, nemcsak szemben, de háta mögött is tiszteletben tartja az elüljárókat. A népnek tanítását s vele való érint-

kezésétől csak az a tanító irtózik — tisztelet a kivételeknek — kinek érdekében áll a nép butasága. Fogj kezét a tudatlan néppel s oszd meg vele tudásodat. Vedd ki bőségesen részedet a társadalmi átalakulás munkájából. «Segítsünk az elérhető eszközökkel a szegény lakosság helyzetének javítására, hogy kiragadjuk a nagy nyomorúságból, melyre az ő gondatlanságával a kapzsi irányzatnak áldozatul esett.»

Alakíts a nép jólétének előmozdítására hitel- és fogyasztási szövetkezetet, a nép helyes erkölcsi nevelésére pedig kath. olvasókört és ifjúsági egyesületet. Rendes ismeretterjesztő föl-olvasásokat, ismertesd meg azok által a népet mező- és közgazdaságunk s társadalmunk egyéb más oly annyira aktuális kérdéseivel. Ünnepeid meg velük nemzetünk nagy napjait, melyeknek emlékére csak erőt és lelkesedést meríthetnek a hazaszeretethez: rendezz karácsonyi pásztorjátékokat és más színi előadásokat.

Előre figyelmeztetek, hogy lesznek sokan, akik a népért való munkádat görbe szemmel fogják nézni, akik minden lehetőt el fognak követni, hogy nemes és áldásos törekvéseid meghiusítására, minden újabb tetteidhez mesét fognak szőni, sőt a rágalom nyelve is megmar; az irigység és gyűlölség nagy költő. Ne de légy erős, megdönthetetlen! Annál nagyobb kedvel dolgozz, minél több lesz az ellenséged. Az erő, a munka és az akarat csakhamar letiporja őket s te diadalmasan állsz fölöttük. A rágalmakat egyik füleden be, a másikon ki ereszd. Jusson ilyenkor eszedbe, hogy jó gyümölcsön rágódnak a darazsak; a rágalmazás a felbőszített méhekhez hasonló, zúgnak búgnak, de nem szűrnak.

Te csak dolgozz! Adjon erőt munkálkodásodhoz az a tudat, hogy csak akkor fog a közvélemény elismerésben, tiszteletben részesíteni, ha a jóra, nemesre való törekvés és az erények gyakorlása által érdemeket szerzettél.

Egyik nemrég megboldogult kartársam szavait idézem most: «Ha nagyra tartod állásodat, tartsd nagyra azokat is, akik ugyanazt az állást töltik be.» Szeresd hát minden egyes kartársadat. Azok körében érezd a legjobban magadat. Meg ne vesd azért, mert egyszerűbb ruhában jár, mint te, vagy hogy, — mint már nagyravágyásokkal kikerült iljuval történt — meg ne szöld kartársadat «faragott» helyett az egyszerű butortzat miatt.

És végül még egy egész életedre kiható nagyon fontos lépésre intlek. Tapasztaltam, hogy az iskola falai közül kikerülő «ujonc» szíve azonnal szerelemre lobban, mindjárt kezdetben, mit sem törődik hivatásának lelkiismeretes betöltésével s mikor még magának sincs mit apiritani a teje, csak a házasság gondolatával foglalkozik. A legtöbbször kötélnak áll. Akadnak az emberek boldogságát szívükön viselő közvetítők, kik a meggondolatlan ifjút idő előtt a házasságba vezetik. Ismerd meg előbb az életet, majd ismerd meg jól azt, akivel az élet örömeit és keserveit meg fogod osztani. Mert bizony, a házasság olyan, mint a rántott csirke, vagy a zsákban macska, nem tudja, hogy mit vesz az ember. Egy meggondolatlan lépés egész életedet, boldogságodat tönkre teheti.

Midőn a fent írottakat ismételtelen szíves figyelmembe ajánlom, kérek, válaszd eszményül a legnagyobb tanítót, az isteni mestert, az Üdvözítő Jézust. Kívánom, hogy Isten áldása kísérjen működési helyedre, ahol gyűjteni fogod azokat a kincseket, melyeket sem a moly meg nem emész, sem a tűz el nem éget, sem a hajótörés veszélyei áldozatul nem ejthetnek, hogy egykor magasan lobogtathassuk kezünkben a civilizáció vezérfáklyáját, mely megvilágítja a trikolor jelzavait: Szabadság, Egyenlőség, Testvériség!

Igen, testvéreim, mint Borsodi László egri kartársuk is írja:

«Szeresd Istent s embertársadat,
Mint tartja a főparancsolat
S ne úgy, mint a példa rátanít:
Hogy elfeleded lelked álmaid,
Akkor lehetsz csak néptanító!

Gyermekekord ártatlansága
Kísérjen be az iskolába:
A törekeny embert künn feledd,
Ne láss semmit, csak a gyermeket —
Akkor lehetsz csak néptanító!

Ne kapja el lelked a hiúság:
Ha munkádat nagyinak hazudják
S veregetik roskadó válladat:
Eszre se vedd, kövesd utad —
Akkor lehetsz csak néptanító!

Ha nyomorod fölajdulni kész!
Meggyalázod orcád szegyenét,
Tekintsd úgy, mint kegyes biztatást:
Szívedben, mint muló látomást —
Akkor lehetsz csak néptanító!

Tiszapalkonya.

Tárnai Andor.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács legutóbb tartott elnökségi ülésének határozataiként kérelmet intézett az egyháztökhöz s egyúttal megkereste az egyházmegyei összes főtanfelügyelőket aziránt, hogy a katolikus iskolákban csakis a Szent-István-Társulat jegyzékébe fölvetett és approbált tankönyvek használatát engedjék meg, s a nagymélt. püspöki kar illetélmű rendelkezéseit pontosan hajtsák végre, illetőleg azt hivatalosan szigorúan ellenőrizzék. A két átiratot itt közöljük.

I.

Méltóságos Püspök Úr! Kegyelmes Atyánk!

A hitvallásos tanítók fizetésének rendezéséről szóló 1907: XXVII. t.-c. többféle rendelkezése oly óvatosságot sürget iskoláink kath. szellemének megerősítése végett, amelynek kívánt érvényesítése az erre hivatott tényezők közös és egyöntetű tevékenységét igényli. Különösen fontos ezek között, hogy a kath. népoktatási intézetek, a kath. népiskolák, polgári felsőbb leányiskolák, tanító- és tanítónőképzőintézetek szigorúan kath. szellemű tankönyveket használjanak.

Hódoló tisztelettel fordul e végből a Nagyméltóságú püspöki kar magas megbízásából az Országos Kath. Tanügyi Tanács kebelében működő tankönyvvizsgáló bizott-

ság Kegyelmes Atyánkhoz, hogy az egyházmegyei körlevélben kegyesen utasítani méltóztassék az iskolák helyi hatóságait, hogy szigorúan tartsák be a nagymélt. püspöki kar azon magas határozatát, melynek értelmében a kath. népiskolákban, polgári és felsőbb leányiskolákban, valamint a tanító- és tanítónőképzőkben kizárólag a tankönyvvizsgáló bizottság által kath. iskolákra engedélyezett és a Szent-István-Társulat által kibocsátott és minden iskolának megküldött hivatalos könyvjegyzékben foglalt és ezek között elsősorban a Szent-István-Társulat által kiadott tankönyveket használják.

Hódolattal kérjük, méltóztassék kegyesen utasítani a nem magyar tannyelvű kath. iskolák helyi előjáróit, hogy az esetleg államsegélyt kérelmező folyamodásukhoz csatolt tankönyvjegyzékben elmulaszthatatlanul jelezzék, hogy a használt tankönyv a kath. tankönyvvizsgáló bizottság által engedélyezett-e? Mert amint a kultuskormány a jóváhagyásaihoz köti az államsegély kiutalványozását, úgy elsősorban feltétele az államsegélynek főpásztori engedéllyel való kéréséhez, hogy a hittvallásos iskola szigorúan kath. szellemű tankönyveket használjon.

Mely alázattal melékeljük az 1907/8. tanévre kiadott hivatalos jegyzéket. Hódoló tisztelettel Budapesten, 1907. aug. 12. *Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly* s. k. apát, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöke.

II.

Nagyságos és Főtisztelendő Egyházmegyei Tanfelügyelő Ur!

A nagyméltóságú Püspöki kar magas megbízásából az Országos Kath. Tanügyi Tanács kebelében működő tankönyvvizsgáló bizottság f. évi június hóban tartott üléséből a következő alázatos kérelemmel járul Nagyságodhoz.

A kath. nevelés és oktatás érdeke az, hogy a nagymélt. püspöki kar utasításának és rendeletének megfelelően kath. népoktatási intézeteinkben kizárólag a tankönyvvizsgáló bizottság által approbált és a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent hivatalos tankönyvjegyzékben foglalt tankönyvek használtsanak, úgy a kath. elemi, mint a polgári, felsőbb leányiskolák és tanítóképző-intézetekben.

Sajnálattal tapasztalja azonban a bizottság, hogy a nagyméltóságú Püspöki kar fenti magas rendelkezésének sok iskola és intézet nem tesz eleget: gyakran használnak ugyanis nem approbált tankönyveket. Ennek megszüntelése egyedül csak az egyházi főtanfelügyelőknek boles intézkedéseivel eszközölhető, miért is, midőn az 1907/8. tanévre kiadott hivatalos könyvjegyzék egyik példányát mely tisztelettel megküldjük, alázattal kérjük, kegyeskedjék körözvényileg elrendelni, hogy az érdekelte iskolák és intézetek a nagyméltóságú püspöki kar utasítását szigorúan tartsák be, tehát az 1907/8. tanévben kizárólag az iskoláknak külön-külön is megküldött hivatalos könyvjegyzékben foglalt tankönyveket használják és pedig elsősorban a Szent-István-Társulat kiadványait, amelyek a jegyzékben külön jelzéssel vannak ellátva. Hogy azután ezen rendelkezésének végrehajtása egyházi főhatóságilag is ellenőrizhető legyen, kegyeskedjék a kath. népiskolák, valamint a polgári felsőbb leányiskolák és tanítóképzők közvetlen helyi hatóságaitól bekivánni kettő példányban az iskolákban használt tankönyvek jegyzékét. Azon tudatban, hogy bokros teendőit nem fokozzuk, alázattal kérjük, hogy a beérkezett jegyzékek egy-egy példányát az Országos Kath. Tanügyi Tanács tankönyvvizsgáló bizottsága elnökségének (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. Szent-István-Társulat) statisztikai adatok készítése céljából megküldetni kegyeskedjék.

Az új fizetési törvény többféle rendelkezése oly óvatosságot sürget iskoláink kath. szellemének megőrzésévégett, amelynek kívánatos érvényesítése az erre nívótól tényező közös és egyöntetű tevékenységét igényeli. Bizottságunk a nagyméltóságú püspöki kartól nyert megbízás lelkiismeretesebb teljesítését véli azúttal megvalósítani, hogyha a különböző tagozatú kath. népoktatási intézetekben használt tankönyveknek sokféle szempont-

ból való statisztikai összeállításával teljes képét tárja fel a helyzetnek.

Fogadja hálás köszönetünket nemes irányú szándékunk támogatásáért.

Ki mely tisztelettel vagyok az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács nevében Nagyságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanfelügyelő úrnak Budapesten, 1907. augusztus 12. Alázatos szolgája *Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly* s. k. apát, egyh. elnök.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívás. A esiki róm. kath. tanítóegyesület 1907. évi szeptember hó 19-én (csütörtökön) a vármegyei törvényhatósági termében fogja megtartani évi rendes közgyűlést, melyre az egyesület tagjait, valamint a tanügyi barátait tisztelettel meghívjuk. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes «Veni Sancte» a csikszereai plébániai templomban. A gyűlés főbb tárgyai: A gyűlés megnyitása d. e. 10 órakor. Elnöki jelentések. A nagymélt. püspök úrnak a múlt közgyűlésre vonatkozó leirata. Márton Emilia szavalata. A pályakérdésről beadott pályamunka bírálata és jelentése a bíráló bizottságnak. Indítványok, melyek, ha önállók, az elnökséghez szept. 11-ig írásban beadandók. Felkérletnek az egyesület t. tagjai, hogy akadályoztatásuk esetén elmaradásukat a közgyűlésen, lehetőleg írásban bejelenteni, illetve igazolni el ne mulasszák. Kelt Csiksomlyón, 1907. aug. 10-én. *Zsögön Zoltán* elnök, *Buzás János* jegyző.

Tanítógyűlés. A lipótmegyei róm. kath. tanítóegyesület s ennek testvéregyesülete a lipótmegyei róm. kath. tanítók özvegyeinek s árváinak gyámegyesülete 1907. évi aug. hó 22-én Gombás-Fenyőházán a róm. kath. népiskolában tartotta XXV. együttes rendi közgyűlést. Az egybegyűlték ünnepélyes szentmisét hallgattak néhai Kroneraff József háromreuveai tanítóegyesületi v. elnök lelki üdvéért. A gyámegyesület ügyeinek tárgyalása s elintézése után Krasznér József elnök megnyitotta a gyűlést. Az 1906. évben Budapesten megtartott Kath. Tanítók III. Orsz. Nagygyűléséről beszámolt Stefesik János rózsabegy tanító. Szabad előadás gyakorlati bemutatással. «Kaptárok nélküli méhészkedés» címűn tartja: főt. Hattyár István gombási plébános. Felolvasás. A keresztény és modern nevelés ismertetése és ezen rendszerek eredményének jellemzése. Tartotta Drobny Sándor. Iszkófalvi tanító. Indítványok. *Deorszky Agoston* gyámegyesületi jegyző, *Korbász Vendel* tanítóegyesületi jegyző.

IRODALOM.

Katholikus hitvédelem. A jövő tanévtől kezdve a középiskolák VIII. osztályában is életbe lép a vallás tanításának új rendje, mely szerint az iskolából kilépni készülő ifjú hittani tanulmányainak beletözekeképen szent hitünk tenger sok oldalról támadott tanainak apológiájával, védelmével fog foglalkozni. A Szent-István-Társulat már gondoskodott is e célra jó tankönyvekről. Egyszerre két apologetika is megjelent kiadásában. Az egyiket *Uhyárik Jenő* főgimnáziumi hittanár, a másikat pedig *Dr. Schütz Antal* kegyesrendi tanár írta. Mindkét mű a középiskolai tanuló ismeretköréhez illeszkedve, lehetőleg kimerítően tárgyalja a katolicizmus ellen hangoztatni szokott összes kifogásokat; világos logikával s eles dialektikával védelmezik a kétségbe vont tanokat. Bármelyiket választják is hittanárunk, mindegyiknek lelkiismeretes megtanulása által hittani tanulásának, sőt mondhatjuk, egész középiskolai tanulásának méltó summázásához jutnak deákjaink, sőt haszonnal és tanulsággal olvashatja e könyveket minden művelt katolikus hívő is. *Uhyárik* könyvének ára 1 korona 80 fillér, dr. Schütz könyvéé 1 kor. 40 fillér, mindegyik megrendelhető a *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében* Budapesten, IV., Kecksméti-u. 2.

A madarak védelme. Az utóbbi időben a kormány,

a különféle hatóságok és különösen az iskolák nagy gondot fordítanak arra, hogy a madarak kellő ápolásban részesüljenek. Ebből az egyaránt nemes és hasznos törekvésekből kivette a részét a *Szent-István-Társulat* is, mikor a napokban kiadta *népiratkáinak 248. számát*, melyben a madarak védelmének fontosságáról oktatja ki a jó magyar népet. E füzetke míg egyrészt feltárja az oktalan madárpusztítás káros következményeit, másfelől a madárvilág kedves jeleneteivel szórakoztatja az olvasót, úgy, hogy aki e könyvecskét végig olvassa, az bizonyára szeretetébe és pártfogásába veszi az erdők és mezők hasznát és gyönyörűséget okozó szárnyas lakóit. Megszerezhető a *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében* Budapest, IV., Keckeméti utca 2. — Ára 10 fillér, mely levélbélyegben is fizethető. Tömeges (5 koronán felüli) rendelésnél 40% árengedmény.

Az **Egyházi Közlöny** (szerk. *Gerely József*) XIX. évfolyam 32. számának tartalmából kiemeljük a következőket: Az aranyismés esanádi püspök. (Képpel.) — Az Education Bill és a katolikus iskolák. — A németországi indexmozgalom megítéléséhez. — Blümelhuber esztergomi nagyprépost gyémántmiséje. — Dr. Erhardt Albert: A katolikus teológia nemzetközi helyzete. (IV.) — (III.) Hol halt meg Szűz Mária? — Régi indexszabályokból. — Az iskolaügy Belgiumban. — Jandrisevits Péter, Papi ügyészek. — A pielachvölgyi máriazelli yasutvonal. — Irodalom: Dr. Zubritzky Aladár, La propagation du christianisme dous les trois premiers siecles. — Sains ns Justin et les apologistes du seconde siecle stb. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházi utca 15.

Meghívó. Az «Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap» középponti bizottságának f. évi közgyűlése augusztus hó 27-én fog Budapesten a belvárosi Kath. Kör disztermében (IV., Molnár-utca 11. I. em.) délelőtt 10 órakor megtartatni. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyző választása. 3. Jelentések. 4. Amult évi számadások előterjesztése. 5. Ösztöndíjasok választása. 6. Segélyek kiosztása. 7. Indítványok. A gyűlést megelőzőleg 9 órakor az Angolkisasszonyok templomában (IV., Váci-utca 47.) szent mise fog tartatni. *Dr. Walter Gyula*, p. praelátus, kanonok, a Segélyalap elnöke.

VEGYESEK.

Felhívás. Az új tanév közeledtével az iskolák t. vezetőségének becses figyelmét felhívjuk a Szent-István-Társulat könyvkereskedésére (*Budapest, IV., Keckeméti-utca 2.*), mely a főváros legnagyobb arányú könyvkereskedéseinek egyike. A Társulatot ezen intézmény létesítésében ama cél vezette, hogy mindenirányú kath. könyvszükségletek egy központi helyen legyenek beszerezhetők, míg ezelőtt némely kiadványok beszerzési helyének felkutatása sok időt és utánjárást vett igénybe. Ez okból *nemcsak a Társulat kiadványait tartja raktáron, hanem a kath. iskolák számára használatra engedélyezett tankönyvek is beszerezhetők nála.* A kath. iskolák a saját érdekükben cselekszenek, ha könyv- és tanszer-szükségleteiket közvetlenül itt fedezik, mert a bőven fölszerelt raktár lehetővé teszi az iskoláknak csakis egyöntetű kiadású s a legujabb tanterv

szerinti tankönyvekkel való ellátást, bármily nagy mennyiségben s a legrövidebb idő alatt. Ismételtelen felhívjuk az iskolák t. vezetőségeit ezen intézmény előnyeinek szíves felhasználására.

Emlékünnepélyek. Ez évben van 1000-ik éve a *honalapító Árpád* halálának s ugyancsak ez idén ünnepli a katolikus Magyarország *árpádházi szent Erzsébet* születésének 700 éves fordulóját. E két ritka és nevezetes eseményt úgy nemzeti, mint vallásos szempontokból *minden iskolának meg kell ünnepelnie*, hogy a haza reményeinek nemes példát mutasson s őket azok követésére buzdítsa. A kath. Tanügyi Tanács legközelebb nyilvánosságra adja az iskolai ünnepek programját, egyben megkeresi az egyházi főhatóságokat az ünnepélyek megtartásának elrendelésére.

Az ünnepélyek megtartásának könnyítésére és hogy minden iskolásgyermek e nagy jelentőségű napok emlékét maradóan megőrizze, a Szent-István-Társulat gondoskodott olyan *alkalmi emlékfüzetek* kiadásáról, melyek a gyermek értelméhez mérten tárgyalják röviden a nap jelentőségét s alkalmi költeményekkel és hasznos leírásokkal bővítve kiválóan jó olvasnivalót nyújtanak a tanuló ifjúságnak: tartalmazzák a tanító ünnepi alkalmi beszédét, az ünnepélyek sorrendjét stb. E két füzet:

1. *A honalapító Árpád emlékezete.* Halálának 1000-ik évfordulója alkalmából a tanuló ifjúság számára szerkesztette *Győrffy János* igazgató-tanító. Ára 20 fillér.

2. *Magyarországi szent Erzsébet emlékezete.* Születésének 700. évfordulója ünnepére, a kath. tanulóifjúság számára szerkesztette *Győrffy János* igazgató-tanító. Ára 20 fillér.

E füzetek szeptember elejére sajtó alól kikerülnek s csinos kiállításuk bő tartalmuk és olvasóságuk ajánlják a széles körben leendő elterjedésüket. Az Árpád-emlékünnep az új iskolaév október vagy november havában (de még 1907-ben), a Szent-Erzsébet-emlékünnep pedig ez év november 19-én lesz országsszerte megtartva s így meg van adva a mód arra, hogy e füzeteket minden iskola a kellő időben és mennyiségben beszerezhesse.

Kivánatos, hogy e füzeteket *minden iskolásgyermek megkapja* s azokból hasznos tanulságot merítsen. A t. és főt. iskolaigazgató és tanító urak megrendeléseikkel egyenesen a Szent-István-Társulat kiadóhivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) fordulhatnak.

Kitüntetett kath. tanító. A király, mint a hivatalos lap jelenti, *Czeglédy György* nyugalmazott csornai római katolikus kántortanítónak a népoktatás terén szerzett érdemei elismeréséül az arany érdemkeresztet adományozta.

Uj tanfelügyelő. *Peczko Antal* esperes abból az alkalomból, hogy a hercegprimás őt nevezte ki Iksézi Mihály helyébe tanfelügyelőnek, lelkes hangú felhívást küldött szét lelkészársáihoz és a tanítószághoz, melyben közös munkára hívja fel őket.

Ezüstmisés egyházi tanfőúr. Folyó hó 5-én tartotta ezüst miséjét *Greben János* lótosi plébános esp. kerületi titkár, aki Lótoson már tizenöt év óta lankadatlan buzgalommal működik. Sok érdemet szerzett újabban az iskola rendezésénél. Hívei meleg szeretettel ünnepelték ezüst miséje alkalmából.

Gyémántmisés plébános. *Steyer István cibakházi* plébános most ünnepelte meg pappá szentelésének hatvanadik évfordulóját. A nyolevánhárom éves aggastyán ünnepelésére összesereglettek tisztelői és barátai, a megye notabilitásai közül *Bolza József* és *Pál grófok*, *Kövecz János*, *Beniczky Géza* cs. és kir. kamarás, *Totóvits István*, a Szentsir lovagja és mások.) Az ünnepeket megelőző estén a községet kivilágították. Vasárnap délelőtt volt a gyémánt-mise, amelyet nagy pompával, a környékbeli papok és plébánosok segédletével, mondott el az agg plébános. Mise után a jubiláns tiszteletére diszbed volt. Az ünnep emlékére a gyémántmisés pap, valamint Cibakháza község több iskolai alapítványt tett.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A grínádi (Pozsony m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme díjlevél szerint 870 korona. Allamsegély kérelmezése folyamatban van. Kötelessége minisztralásról, harangozásról, egyházi teendőkről gondoskodni, ami külön díjazva van. Limbachi filián a németnyelvű hitoktatás is külön díjazatik. Pályázati határidő szept. 2-ig, a választás szept. 6-án tartatik meg. Személyes megjelenés kívántatik. *Iskolaszék.* 375 1—1

Az issai (Komárom m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása 1000 korona évi fizetés, egy butorozott szoba és 2 méter fa. Kötelessége a díjlevél szerint. A kántori teendőkben való jártasság megkívántatik. Személyes megjelenés előny. A folyamodványok aug. 30-ig főt. *Czeuczik János* plébános, isksz. elnök úrhoz küldendők. 374 1—1

Egbell (Nyitra m.) róm. kath. iskolaszéke egy tanítói állásra szept. 8-ig pályázatot hirdet. Jövedelme: fizetés 800 kor., melynek 1000 koronára való kiegészítése kérvényezve lesz; 2 öl kemény hasábfá, melyből a tanterem is fűtendő; ismétlő fiúiskolaért 15 kor.; irodatalány 4 kor.; kerti pótlék 16 kor.; továbbá egy a legszükségesebb butorral ellátott szoba. Az állás azonnal elfoglalandó. Apácák elhelyezkedése alkalmával ezen állás megszűnik. Kérvények iskolaszéki elnökségre emzendők. 373 1—1

A visegrádi róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet osztálytanítói állásra: Kötelessége: 1. a reábizott osztályt tanítani; 2. a gazdasági ismétlőiskolát megtartani; a kántor akadályoztatása esetén a kántori teendőket ellátni, miért orgonálási jártasság kitüntetendő; 4. templombavezetésnél és egyházi énektanításnál segídezni. Javadalmazása: 1. 600 kor. tanítói fizetés; 2. 200 kor. drágasági pótlék a hitközség pénztárából; 3. 200 kor. fizetésekiegészítés az államhoz tartozó folyamodás folytán; 4. egyszobás lakás a szükséges butorral és kiegészítéskép 100 kor. lakáspénz. A német nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő aug. hó 31. Választásnál szept. hó 1-én személyes megjelenés kérietik. A plébánahivatal. 378 1—1

Egr. érseki megye.

Tarnaörs róm. kath. iskolájához pályázat helyettes tanítónói állásra. Javadalma: lakás és 800 korona évi fizetés, havi előleges részletekben. Ha kívánja, 40 kor. havi fizetésért elelmezés biztosítva. Kötelessége az I. és II. leányosztály vezetése s ha az iskolaszék úgy rendelkezik, az ismétlő leányosztály oktatása is. Egyévi eredményes működés után kilátás a véglegesítésre. Okmányok szept. 1-ig dr. *Zudar Sándor* elkész címére küldendők, Erk. Heves m. 367 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Csata (Bars megye) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állás van üresedésben. Javadalmazása: állami fizetésekiegészítés címén 700 korona; beirat. tandíjából 100 korona, gazd. ism. isk. tanítása után 100 kor., összesen 900 korona és egyszobás lakás. Csak férfitanítók pályázhatnak, kik az orgonálásban teljesen jártasak, mert a kántortanítói teendők végzésénél segídeznie, illetve a kántortanítót akadályoztatása ese-

teben, helyettesítenie kell. Az 1000 koronáig terjedő fizetésekiegészítést az iskolaszék kérelmezi. Pályázati határidő szeptember hó 11-c. mely napon délelőtt a választás meg fog ejetni, személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Folyamodványok az iskolaszék címére küldendők. 370 1—2

Győri püspöki megye.

Arak fiókegyházbeli róm. kath. népiskolánál elhalálozás folytán megürült tanítói állásra egy évig segéd-tanító alkalmaztatik. Fizetése 800 kor., lakás, fűtés és takarítás. Oklevéllel felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszék címére. Moson-Halászi szept. 4-ig elküldendők. *Németh Vince* plébános. 372 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Dezsér (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra szeptember 2-ig pályázat hirdetik. Jövedelem: vagy 60, mindennapi tanköteles után a 2 kor. — és 2 korona a tanterem fűtésére. Ismétlők után 1 kor. személyenkint. Kézpénz 237 korona. Termények: a hivektől, értéke vagy 16 kor. Mellékes kántori jövedelem. Szántóföldek és rét haszonértéke vagy 108 korona. Lakás megfelelő. Jövedelem 1000 koronáig államsegéllyel fog kiegészítetni. Pályázhatnak csak oklevelesek. A folyamodványok felszerelve benyújtandók *Buzna József* iskolaszéki elnökhöz. Az állomás azonnal elfoglalandó. 349 2—2

Kövágási róm. kath. leányegyház kántortanítói állomásra okleveles kántortanító kerestetik. Javadalmazása: lakás, szántók s különféle cím alatt 481 kor. 22 fillér. Allamtól 418 kor. 78 fillér kérelmeztetett. Tannyelv: főt-magyar. Az állomás október 1. elfoglalandó. Választás szeptember 12-én d. e. 11 órakor tartatik meg. Személyes megjelenés kívántatik. A kérvények *Rojicsék János* plébános, isk.-széki elnökhöz *Kunfalvára*, u. p. Rajecfürdő emzendők. 379 1—1

Felsőhidasi (Mosteneci) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Folyamodványok szeptember 30-ig küldendők be aulirothoz. Jövedelme: 676 kor. államsegély, 84 kor. kézpénzben és 40 kor. értékben föl-számított 5 öl tűzifa a községtől. *Bezák József* iskolaszéki elnök Egyházasnádas u. p. Barossháza, Trencsén megye. 382 1—1

Pécsi egyházmegye.

A tolnateveli róm. kath. népiskolánál az egyik tanítói állomásra szept. 1-ig pályázat nyittatik. Jövedelme: egy butorozott szoba, a községtől 520 kor. kézpénz, mely összegben 120 kor. lak- s kertpótlék címén foglal-tatik, államsegélyből 400 kor., összesen 920 kor. Kötelme: egy tantermet s az ismétlőiskolát önállóan vezetni, a kántorságban segídezni. Tannyelv magyar, de a német nyelv ismerete szükséges. Tevel. *Prikler Károly*, isksz. elnök. 369 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Segédtanítói állásra pályázat. Fizetése 800 kor. és butorozott szoba. Csak okleveles férfiak és nők pályázhatnak, határidő szept. 2. *Kazár*, u. p. Kisterenne, Nógrád megye. Plébánia. 368 1—1

A mucsényi (Nógrád m.) róm. kath. tisztán tanítói állásra aug. 30-ig az 1907. évi XXVII. t.-c.-ben biztosított javadalom és csaknem új lakás élvezete mellett tanító vagy tanítónő részére pályázat hirdetik. Tannyelv magyar. Okmányolt folyamodványok *Gallus Péter*, rappi (Nógrádm.) plébánoshoz intezendők. 376 1—1

A nógrádmegyei divénhuttai róm. kath. tanítói állomásra folyó augusztus hó 29-ére pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. 4 hold szántóföld és két hold rét után 140 kor. 2. 2 eke a 4 kor. 8 kor. 3. A hivektől 8 pozsonyi mérő rozs, 8 pozsonyi mérő árpa a 6 kor. 40 fillér 102 kor. 40 fillér. 4. Kantácie 40 kor. 5. Az egyik temető szénatermése 10 kor. 6. A községtől kész-

pénz 8 kor. 7. Tandij circa 110 mindennapi tanköteles után a 2 korona 220 korona 8. Minden mindennapi tanköteles után failletőség 60 fillérrel megváltva 66 kor. A tanító által készpénzen vett fa a község által szállítatik be. 9. Harangozás címén circa 10 kor. 10. Két kertecske, együtt 1/2 hold 20 kor. Összesen 824 korona 40 fillér. Van tisztességes lakása és a szükséges melléképületek. Az ismétlő tanköteleseket külön díjazás nélkül tanítja. A tanítási nyelv magyar-tót. Állami fizeteskiegészítés remélhető. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. Felső-Tiszán (via Szakal-Szena), *Deuts Rezső* plébános, isksz. elnök. 371 1—1

Szatmári egyházmegye.

A csicséri (Ung m.) róm. kath. iskolaszék magyar-nyelvű kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javalmazása: 1. Egy szoba (ezidőszerint), kamara és konyhából álló lakás, verem, ól, csűr, másfélvökás kert. 2. Tíz hold szántóföld és rét hasznélvezése és ennek járulékaként 3 1/2 legeltetési jog, mintegy 120 kor. érték. 3. Minden gazdától fél napi ígás- és házzal bíró zsellértől szintén fél napi karosnapszám, mintegy 54 kor. érték. 4. Minden iskolabjáró tanköteles után 2 kor., átlag 72 kor. 5. Alapítványos szentmisék és tőkésített pénzek kamataiból 177 kor. 6. Párber címen 8 köböl gabona, mintegy 80 kor. érték. 7. Temetésekért átlagosan 23 kor. 8. Fapénz 60 kor. 9. Államsegély ezidőszerint 356 kor. és megfelelő korpótlék. Alapítetés az új törvény szerint 1000 koronára emeltetik. Mindennemű adót javadalmas fizet. Kötelessége a mindennapi és ált. ismétlőiskolát a püspöki tanterv szerint vezetni és a kántori teendőket végezni. Csakis okleveles és az orgonálásban jártas nős vagy nőlen tanító pályázhat, első esetben házassági bizonylat esatolandó. Az iskolaszékhez intézett és fölszerelt kérvények *szeptember ho 10-ig Sirulszky Gyula* espereshez Kistrát küldendők, u. p. Szürte. 380 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A náprádfai róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek *aug. 27-ére*. Fizetése pénzben 274 korona 20 fillér (tandij, stóla, lélekpénz és egyéb), 13 mérő rozs és 18 mérő buza, melynek fele kántori 222 kor., 6 hold szántóföld, 3 hold rét, 14 hold legelő kataszteri jövedelme mintegy 100 kor., 4 hektó bor 96 kor. Fizeteskiegészítéshez államsegély fog kérelmezteni. Páka, Zala m. *Dancsecs János* esperes-plébános. 381 1—1

Váci egyházmegye.

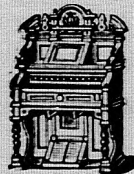
Szolnokra egy jóhangú, teljesen képzett segédkántor kerestetik. Evi fizetése: 400 korona, teljes ellátás ágy-neműn és mosáson kívül. Várbeli templom misejöveldelme közös segéd társával. *Medgyesy Géza*, kántor. 377 1—1

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lelkeseknek különös szazalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Elismert csak elsőrangú műrecek a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi használatra.

200 koronától 4000 koronáig.

Képviselet Magyarország részére:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Különlegesség: templomharmoniumok, igen erős szerkezetű, német módszerű, erős átható hanggal.

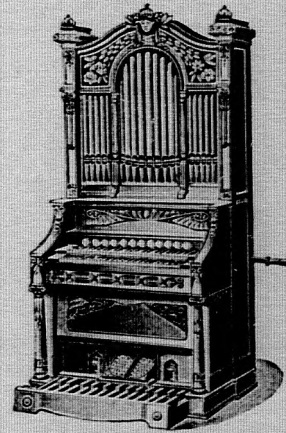
Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

Képes árjegyzék ingyen.

A Zimmermann-féle harmoniumok művészi hangolva, mindenütt feltűnő keltének elvarázslóan szép összhangjakkal.

Számos elismerő levél kiváló szaktekinté: lyektől az egész világból.

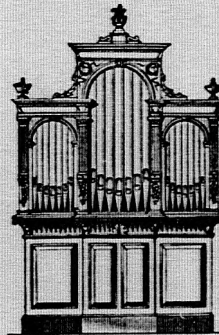
A gyár telepei: Leipzig, Sz.-Pétervár, Moszkva, Riga, London.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnymatú, (pneumatikus) cső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Német olvasókönyvek:

ABC und LESEBUCH ::

für die katholischen Volksschulen, nach Ignatz Bárány
bearbeitet von **Johann Fuchs**.

XXIX. kiadás.

Kötte 20 fillér.

ERSTES LESEBUCH ::

für die katholischen Volksschulen, nach Ignatz Bárány
bearbeitet von **Johann Fuchs**.

XVII. kiadás.

Kötte 20 fillér.

ZWEITES LESEBUCH ::

für die zweite Klasse der katholischen Volksschulen.
Bearbeitet nach Ignatz Bárány, verbessert von **Ed-
mund Dölle**.

XIX. kiadás.

Kötte 36 fillér.

DRITTES LESEBUCH ::

für die dritte Klasse der katholischen Volksschulen.
Nach Ignatz Bárány bearbeitet von **Dölle E.** und
Johann Krause.

XX. kiadás.

Kötte 48 fillér.

VIERTES LESEBUCH ::

für die vierte Klasse der katholischen Volksschulen.
Von **Bárány-Dölle E.** und **Johann Krause**.

XIII. kiadás.

Kötte 80 fillér.

ABC und LESEBUCH ::

Ita:
Möcsy-Schultz.

III. kiadás.

Kötte 40 fillér.

ABC und LESEBUCH ::

Kleinere Ausgabe.
Ita: **Möcsy-Schultz**.

III. kiadás.

Kötte 24 fillér.

LEHR- und LESEBUCH

für den III-IV. Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen.
Auf Grund des neuen Lehrplanes verfasst von **Karl Embler**. —
In deutscher Bearbeitung von **Karl Székely**. Ára kötte **1.40 korona**.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die zweite Klasse der katho-
lischen Volksschulen. Ita: **Möcsy-Schultz**. —

Kötte 48 fillér.

Kötte 48 fillér.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die dritte Klasse der katho-
lischen Volksschulen. Ita: **Möcsy-Schultz**. —

Kötte 60 fillér.

Kötte 60 fillér.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die vierte Klasse der katho-
lischen Volksschulen. Ita: **Möcsy-Schultz**. —

Kötte 1 korona.

Kötte 1 korona.

ERSTES LESE-, REAL- u. SPRACHBUCH

Erstes Jahr für den dritten und vierten Jahrgang
der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.
Ita: **Möcsy A., Petrovácz J. és Schultz I.**

III. kiadás.

Kötte 60 fillér.

ERSTES LESE-, REAL- u. SPRACHBUCH

Zweites Jahr für den dritten und vierten Jahrgang
der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.
Ita: **Möcsy A., Petrovácz J. és Schultz I.**

III. kiadás.

Kötte 60 fillér.

ZWEITES LESE-, REAL- u. SPRACHBUCH

Erstes Jahr für den fünften und sechsten Jahrgang
den ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.
In deutscher Bearbeitung von **E. Schultz**. — Ita:
Möcsy A., Petrovácz J. és Schultz I.

III. kiadás.

Kötte 80 fillér.

ZWEITES LESE-, REAL- u. SPRACHBUCH

Zweites Jahr für den fünften und sechsten Jahrgang
den ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.
In deutscher Bearbeitung von **E. Schultz**. — Ita:
Möcsy A., Petrovácz J. és Schultz I.

II. kiadás.

Kötte 80 fillér.

— A fenti tankönyveket kiadta s azokból mutatványpéldányt készséggel küld —

A Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala

Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám.

Felhívjuk a kath. iskolák vezetőinek figyelmét az 1907. évi XXVII. törvénycikkekhez kiadott ministeri «Utasítás»-nak **Az iskolák felszerelésére** vonatkozó utasítására, melyet kivonatilag itt is közlünk.

Az elemi népiskolák kötelező tanszerbeli felszerelésének jegyzéke.

Az iskolák felszerelése.

Már az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 11. §-a midőn felsorolja azon feltételeket, melyek mellett a hitfelekezetek iskolát fenntarthatnak, elrendeli, hogy az iskolák kellőképp bebutoroztassanak és taneszközökkel felszereltesse. Az 1907. évi XXVII. t.-c. 15. §-a pedig az állam segélyezésének feltételeül a törvényszerű felszerelést egyenesen előírja.

Szükségessé vált tehát azon taneszközök jegyzékének tüzetes megállapítása, melyek *nélkül valamely iskola törvényszerűen felszereltnak nem tekinthető*, tehát a törvényben megszabott joghátrányt viselni tartozik.

Nehogy azonban ezen taneszközök egyszerre való beszerzése az iskolafenntartókat érzékenyen megterhelje, a jegyzék két részre oszlik s az I. részbe azon taneszközök foglalvák, melyek az 1907. évi XXVII. t.-c. életbeleptétől, azaz 1907. július 1-től 1910. szeptember hó 30-ig okvetlenül beszerzendők.

A második rész a nélkülözhetlen taneszközök második csoportját foglalja magában, melyek beszerzése további három év alatt eszközölhető.

Mint hogy az alábbi jegyzékbe az iskolafenntartók anyagi helyzetére való tekintettel csak a legnélkülözhetlenebb taneszközök vétettek föl, kívánatos, hogy a tehetősebb iskolafenntartók az iskolák tanszerkészletének kiegészítésére költségvetéseikben állandó tételről gondoskodjanak, a tanítók pedig az idevágó szakmunkák tanulmányozása mellett maguk is igyekezzenek a tanszerkészletet saját készítményeikkel gyarapítani. A beszerzett tanszerek helyes használatára, megóvására és tisztántartására állandó gond fordítandó s e tekintetben az iskolafenntartókkal szemben a tanítók tartoznak felelősséggel.

A jegyzékbe vett taneszközök árai a mostani átlagárak szerint vétettek föl, ezek az árak idők folyamán természetesen változhatnak.

1. Egytanítós és egytantermes hatosztályú népiskola részére.

I. rész.

1. Magyar nemzeti zászló, közepén a magyar címerrel, 2 méter	K 12.—
2. Magyar címer koronával	« 10.—
3. Fali olvasóablak (Az abc-hez alkalmazva) legolcsóbb	« 4.80
4. Számológép, golyókkal	« 13.—
5. Métermértékek gyűjtem. (Bopp-fele)	« 10.—

6. Mértani testek mintái (kocka, hasab, henger, gúla, kúp, gömb, három-, öt-, hatszög-alapú oszlopok). Alap-éleik 4—10 cm., magasságuk 12—18 cm., fából	K 5.—
7. A vármegye térképe, nagyság szerinti különböző árakban	« —.—
8. Magyarország fali térképe, megyei beosztással. Vászorra húzva védborítékban	« 14.—
9. Europa fali térképe. Vászorra húzva védborítékban	« 15.—
10. Földgömb 25 ¹ / ₂ cm. átmérőjű, délkör nélkül	« 22.—
11. Kisebbségi rovargyűjtemény (a környéken előforduló rovarokból a tanító gyűjtheti össze)	« —.—
12. Növénygyűjtemény (preselt növények és magvak gyűjteménye). (A tanító is összegyűjtheti)	« 38.—
13. Ásvány-és kőzetgyűjtemény. (A fenti módon is gyűjthető)	« 36.—
14. Ásványtani kísérletező szerek (forrasztócső, borszesz-lámpa, faszén, platinadrót, porcellánmozsár, kalapács, hígított sósav, kénsav, salétromsav, kálium-lúg, szódapor, boraksz, kék- és vöröslakmusz, szűrőpapír)	« 8.—
15. Vízirtókád üvegből	« 3.—
16. Üvegtölcsér	« 30.—
17. Csiga, 2 db	« 2.40
18. Kalmármérleg	« 3.—
19. Közlekedő edények	« 4.—
20. Rézgolyó, karikával	« 3.—
21. Hőmérő	« 2.80
22. Gőzgep mintája (falikép)	« 3.—
23. Siktükör	« 30.—
24. Gyűjtőlencse, állványon	« 5.—
25. Prizma	« 1.—
26. Magnespatkó	« 2.—
27. Üvegrúd, kaucsukrúd, amalgám bőr és dörzsölőposztó	« 2.70
28. Elektromos inga, a tanító is elkészítheti, egyébként ára	« 3.—
29. Himnusz (2 falitábla) felhúzatlanul	« 3.—
30. Himnusz (falitábla) felhúzva vászonra lecekkal	« 8.—

II. rész.

1. Táblavonalzó	K 5.—
2. Egyenlőszárú derékszögű háromszög	« 4.50
3. Táblakörző	« 6.—
4. Föld képe, feltekékben	« 22.—
5. Retorta, 1 db	« 25.—

6. Gázfelfogó-henger, 1 db	K	—50
7. Főzopohár, különféle nagyságú, 3 db	«	—60
8. Merőpohár, 500 cm ³ térfogatú beoszt.	«	3.—
9. Locsolópalack, felszerelve, 500 gr.	«	1.20
10. Üvegharang és hozzávaló tányér	«	2.50
11. Lopó és görbe szivornya (utóbbi üvegesből a tanító hajlítja)	«	—45
12. Szivattyús és nyomós kút	«	6.—
13. Fújtató	«	1.30
14. Hangvilla	«	1.50
15. Iránytű	«	3.—
16. Elektromos csengettyű faállványon, vezetékkel, billentyűvel és elemmel ellátva	«	15.—
17. Különféle vastagságú, könnyen olvadó üvegeső, $\frac{1}{4}$ kg	«	—80
18. Különféle kaucukcső, $\frac{1}{10}$ kg	«	2.—
19. Különféle parafadugó	«	1.—
20. 500 gr. barnakő	«	—40
21. 500 « klorosavas káli	«	—90
22. 200 « vaspor	«	—50
23. 250 « cinkforgács	«	—70
24. 5 « káliumfém	«	—50
25. Övakodjunk a szeszes italoktól (falikép)	«	2.—

2. A kéttanítós és kéttantermes hatosztályú népiskola részére.

I. rész.

a) Közös eszközök.

1. Magyar nemzeti zászló	K	12.—
2. Magyar nemzeti címer a bejárat fölé	«	10.—
3. Métermérték-gyűjtemény	«	10.—
4. Övakodjunk a szeszesital któl (falikép)	«	2.—
5. Gazdasági és háztartási eszközök mintái, szemléltetés céljából: eke, borona, szekér, gereblye, lapát, villa, gyümölcsök, edények stb. A kézügyesítő oktatás kapcsán fából és agyagból a tanító és a tanulók készítik el. Az I—II. osztályban a beszéd- és értgyakorlatoknál, a felsőbb osztályokban a rajzoláshoz használandók	«	50.—

b) I. és II. osztályos tanterem részére.

1. Magyar nemzeti címer koronával	K	10.—
2. Fali olvasótáblák a használt ABC-és könyvhöz képest. A legolcsóbb	«	4.80
3. Számológép. golyókkal	«	13.—

c) A III—VI. osztályos tanterem részére.

1. Magyar nemzeti címer koronával	K	10.—
2. Métermértékek táblája	«	1.20
3. Mértani testek mintái, mint az egytanítós iskolánál	«	5.—
4. A vármegye térképe, nagyság szerint különböző árakban	«	—

5. Magyarország fali térképe, megyei beosztással vászonra húzva védborítékban	K	14.—
6. Európa fali térképe, vászonra húzva védborítékban	«	15.—
7. Történeti képek	«	—
8. Földgömb (féldélkörrel)	«	28.—
9. Rovargyűjtemény (teljes)	«	90.—
10. Növénygyűjtemény	«	38.—
11. Ásvány- és kőzetgyűjtemény	«	36.—
12. Ásványtani kísérletező szerek	«	8.—
13. Vízirtó-kád, üvegből	«	3.—
14. Üvegtöleser	«	—30
15. Álló és mozgó csiga, 1—1 db	«	1.20
16. Kalmármérleg	«	3.—
17. Közlekedő edények	«	4.—
18. Hajszaesőves edények	«	3.50
19. Szivattyús kút	«	3.—
20. Rézgyöly, karikával	«	3.—
21. Hőmérő	«	2.80
22. Gőzgép mintája (falikép)	«	3.—
23. Siktükör	«	—30
24. Gyújtólencse, állványon	«	5.—
25. Háromlélű fénytörő-hasáb (prizma)	«	1.—
26. Mágnespatkó	«	2.—
27. Üvegrúd, kaucukrúd, amalgált bőr	«	2.70
28. Elektromos inga	«	5.—
29. Himnusz (2 falitábla) felhúzatlanul	«	3.—
30. « felhúzva vászonra lécekkel	«	8.—

II. rész.

A III—IV. osztályos tanterem részére.

1. Táblavonalzó	K	5.—
2. Táblaháromszög	«	4.50
3. Táblakörző	«	6.—
4. Föld képe, féltekékben	«	22.—
5. Zsebnagyító	«	2.50
6. Üvegpohár, 500 cm ³ térfogatú beosztással	«	3.—
7. Retorta, 2 darab	«	—50
8. Gázfelfogó cső	«	—50
9. Locsolópalack, felszerelve, 500 gr.	«	1.20
10. Különféle üvegesövek, parafadugók, üvegesésze, üveghenger, kaucukcsövek	«	6.—
11. Üvegharang és hozzávaló tányér	«	2.50
12. Faállvány, a csigák felakasztására. (A tanító is elkészítheti)	«	2.60
13. Archimedes-készülék, üres és tömött henger	«	7.—
14. Lopó és görbe szivornya (utóbbi üvegesből görbitve)	«	—45
15. Nyomószivattyús kút mintája	«	3.—
16. Fújtató	«	1.30
17. Szórólencse, állványon	«	5.—
18. Hangvilla	«	1.50
19. Iránytű, állványon	«	3.—
20. Elektromos csengettyű, faállványon, vezetékkel, billentyűvel és elemmel ellátva	«	15.—

21. 500 gr. barnakő...	K	—40
22. 500 gr. klórsavas káli...	«	—90
23. 200 gr. vaspor...	«	—50
24. 5 gr. káliumfém...	«	—50
25. 250 gr. cinkforgács...	«	—70

3. A háromtanítós és háromtantermes hatosztályú népiskola részére.

I. rész.

a) Közös eszközök.

1. Magyar nemzeti címer és lobogó	K	22.—
2. Métermértékek gyűjteménye...	«	10.—
3. Történeti faliképek, 68 lap, olajnyomatban 75 ¹ / ₂ + 57 cm. nagyság, egyenkint	«	2.40
felhúva papírlemezre, egyenkint	«	3.60
4. Óvakodjunk a szeszes italoktól (falitábla)	«	2.—
5. Gazdasági és háztartási eszközök mintái	«	50.—
6. Mértani testek mintái, fából	«	5.—
7. Rovargyűjtemény	«	90.—
8. Növénygyűjtemény	«	38.—
9. Ásvány- és kőzetgyűjtemény	«	36.—

b) Az I. és II. osztályos tanterem részére.

1. Magyar nemzeti címer koronával	K	10.—
2. Fali olvasótáblák	«	4.80
3. Számológép	«	13.—

c) A III. és IV. osztályos tanterem részére.

1. Magyar nemzeti címer koronával	K	10.—
2. A vármegye térképe, nagyság szerinti különböző árákban	«	—
3. Magyarország fali térképe, vászonra húzva védborítékban	«	14.—
4. Métermértékek falitáblája	«	1.20
5. Himnusz (2 falitábla) felhúzatlanul	«	3.—
« felhúzva lécekkal	«	8.—

d) Az V. és VI. osztályos tanterem részére.

1. Magyar nemzeti címer koronával	K	10.—
2. Métermértékek falitáblája	«	1.20
3. Európa fali térképe	«	15.—
4. Földgömb. Egész délkör, delejtű, fokmérő, naptár és óramutatóval	«	36.50
5. Ásványtani kísérletező szerek	«	8.—
6. 2 db retorta, nehezen olvadó üvegből, 70 gr.	«	—50
7. 2 db gázfelfogó henger, 21 és 31 cm.	«	1.—
8. Üvegkád, cinkhiddal	«	3.—
9. Üvegtölcsér	«	—30
10. ¹ / ₁₀ kg. kaucsukcső, különféle vastagságú	«	2.—
11. ¹ / ₄ kg. üvegcső, könnyen olvadó üvegből	«	—80
12. 25 db különféle nagyságú parafadugó	«	1.—
13. 3 db kaucsukdugó, 2 fúráttal	«	1.20
14. Üvegharang és hozzávaló tányér	«	2.50

15. 2 db dugófúró	K	1.40
16. Néhány parafalemez és szűrőpapír	«	—70
17. Faállvány a mérlegrúdhoz és csigákhoz (a tanító is elk.)	«	2.60
18. Álló és mozgó csiga, 1—1 db	«	1.20
19. Közlekedő edények	«	4.—
20. Mérlegrúd serpenyőkkel és akasztóvillával	«	3.—
21. Üveglopó és görbe szivornya	«	—45
22. Szivattyús kút	«	3.—
23. Rézgolyó, karikával	«	3.—
24. Hőmérő	«	2.80
25. Gőzgép mintája, falitábla	«	3.—
26. Sík tükör	«	—30
27. Prizma	«	1.—
28. Gyűjtőlenese, állványon	«	5.—
29. Nyelvcsip	«	—20
30. Mágnespatkó	«	2.—
31. Üveg- és kaucsukrúd, dörzsölőszerrel	«	2.70
32. Elektromos inga	«	3.—
33. Himnusz (2 falitábla) felhúzatlanul	«	3.—
« felhúzva vászonra lécekkal	«	8.—

II. rész.

Az V—VI. osztályos tanterem részére.

1. Táblavonalzó	K	5.—
2. Táblaháromszög	«	4.50
3. Táblakörző	«	6.—
4. Földképe, feltekékben, védborítékban	«	22.—
5. Magyarország fali térképe	«	14.—
6. Zsebnagyító	«	2.50
7. 2 db főzőlombik, 100 és 500 cm ³	«	—64
8. 3 db különböző nagyságú főzőpohár	«	—60
9. Vasháromláb	«	—90
10. Loesolopalack, felszerelve, 500 gr.	«	1.20
11. Vegytani anyagok és üvegek	«	10.—
12. Mérőpohár, térfogati beoszt., 500 cm ³	«	3.—
13. Súlysorozat, akasztható súlyokkal, 5, 10 és 20 dgr.-os	«	5.—
14. Hajszálcsovek, közlekedő edények, üvegből	«	3.50
15. Torricelli-féle eső üvegesappal	«	4.—
16. Csésze a Torricelli-féle esőhöz	«	—40
17. ¹ / ₂ kg. keneső erős, légmentesen elzárt üvegben	«	12.—
18. Nyomókút	«	3.—
19. Fűjtató	«	1.30
20. Szórolencse, állványon	«	5.—
21. Iránytű állványon, árammutatóval	«	3.—
22. Hangvilla, normáljelzéssel	«	1.60
23. Kolbe-féle elektroszkóp	«	8.—
24. Elektromos csengettyű, felszerelve	«	15.—

4. A négytanítós és négytantermes hatosztályú népiskola részére.

I. rész.

a) Közös eszközök.

Mint a háromtanítósánál.

b) *Az I. osztályos tanterem részére.*

1. Magyar nemzeti címer koronával K 10.—
2. Fali olvasóablak " 4.80
3. Számológép... .. " 13.—

c) *A II. osztályos tanterem részére.*

1. Magyar nemzeti címer koronával K 10.—
2. Számológép... .. " 13.—
3. Métermértékek falitáblája " 1.20

d) *A III–IV. osztályos tanterem részére.*

Mint a háromtanítós iskolánál.

e) *Az V. és VI. osztályos tanterem részére.*

Mint a háromtanítós iskolánál.

II. rész.

a) *Közös eszközök.*

1. Métermértékek gyűjteménye... .. K 10.—
2. Hegedű... .. " 12.—

b) *Az V–VI. osztályos tanterem részére.*

Mint a háromtanítós iskolánál.

5. **Az öttenitős és öttantermes hatosztályú népiskola részére.**

I. rész.

a) *Közös eszközök.*

Mint a négytanítós iskolánál.

b) *Az I. osztályos tanterem részére.*

Mint a négytanítós iskolánál.

Mindezen előirt és itt felsorolt tanszerek és taneszközök a megfelelő kiállításban megszerezhetők a *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében* (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. sz.). Hogy a szerényebb anyagi viszonyok között levő kath. iskoláknak ezen előirt tanszerek beszerzése megkönnyítessék, az iskolaszék egyházi és világi elnökeinek írásbeli jótállására a megrendeltek egy éven belül leendő törlesztésre is kaphatók. *Nem szükséges a tanszereket egyszerre beszerezni*, mert az Utasítás harmadik pontja világosan mondja, hogy az I. részbe tartozók 1907. július 1-től 1910. szeptember 30-ig okvetlenül, a másik részhez tartozók pedig további három év alatt szerzendők be. Eszerint minden iskola a beszerzést anyagi viszonyaihoz mérten, de a kiszabott határidő szigorú szem előtt tartásával, eszközölheti.

c) *A II. osztályos tanterem részére.*

Mint a négytanítós iskolánál.

d) *A III. osztályos tanterem részére.*

1. Magyar nemzeti címer koronával K 10.—
2. Métermértékek falitáblája " 1.20
3. A vármegye térképe, nagyság szerinti különböző árakban " —.—
4. Himnusz (2 falitábla) felhuzatlanul " 3.—
" felhuzva vászonra lécekkel " 8.—

e) *A IV. osztályos tanterem részére.*

1. Magyar nemzeti címer koronával K 10.—
2. Métermértékek falitáblája " 1.20
3. Magyarország falitérképe " 14.—
4. Himnusz (2 falitábla) felhuzatlanul " 3.—
" felhuzva vászonra lécekkel " 8.—

f) *Az V–VI. oszt. tanterem részére.*

Mint a négytantermes iskolánál.

II. rész.

Mint a négytantermes iskolánál ... K —.—
Egy db kisebbfajta mikroszkóp,
hozzávaló eszközökkel " 60.

6. **A hattanítós és hattantermes hatosztályú elemi népiskola.**

Ezen iskola felszerelése megegyezik az öttantermes iskola felszerelésével. Az V. és VI. osztályok az ide előirt eszközöket közösen használják.

A Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t.
Budapest (IV., Kecskeméti-u. 2.)